

Universal Declaration of Human Rights - Themne

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Mashelɔ Ma Anfɔm ɲa Raru Ta Amari Ma Rawuni Kɔpet

KAWASƆR ANKAN

Ɔwa ta salata kasɔthnɛ ayiki a komanɛ an fɔm akɔpet, ɔwa yi amari mɔthɔnanɛ a komanɛ ɲa-e, ɲa yi angbeth ɲa rawankom, malompi, yi mathɔfɔl ka nɔru.

Ɔwa, ka kala agbap yi kasay amari ma anfɔm akɔpet ma po kara kadifɔthɛnɛ ake po lɔsɔr tɛtemp ta anfɔm akɔpet, ɔwa kɔ po kara ka raru arɛ, pɔ yi nanra anfɔm akɔpet manba nan rawankom ra kafɔf, katɔn edina, kɔtɛ ba rɛnɛs kɔpa yɛ, anjɛ ɲa tha yi mafɛla ma anfɔm akɔpet thɔn bɛ nɔru. Ɔwa ɔ fisa ti, kama a tɛ gbɔndar anfɔm rɔ tɔy o tɔy bɛ mɔ yɔ ɲa an thɔnthɔnɛ tɔ kɔfumpɔr anjɛ bɔt anfɔsɔ mɔ thalɔr ɲa-e, ɔwa tasoma, a yi tɔkɔ bot ɛthɔ mɔkunkɔla ɲa-e.

Ɔwa a yi tɔkɔ sakɔthi akɛra ake dɛr o dɛr, tɔkɔ yɔ tathɔf ta raru bɛ tɔmanɛ. Ɔwa tasoma anfɔm ɲa tathɔf bɛ an wopanɛ ka raru, an bot ka masekrɛnɛ man tɔkɔ bɛn kama an gbasi ɔfu fɔlɛn malɛn ma kasɔn anfɔm akɔpet amari akomanɛ ɲa, ka ayiki yi tɔ wuni kɔpet ɔ yi-e, kɔpa runinjanji, yi bom ɲan a thɔnanɛ. Ɔwa an bɛn tɔkɔ sɔka ro di rawankom yi mayi makolo ma anfɔm akɔpet.

Ɔwa rokɔm kati bɛ tathɔf a tɛ yi ka anɲɔnki anjɛ, tɔsɔnɛ kɔpa, ta tɔ wopanɛ rɛkin yi tathɔf ta raru tɔk sakɔthi yi kɔwop amari a komanɛ anfɔm akɔpet yi rawankom tan.

Ɔwa anpo bɛn tɔ kɔyi kasɔthnɛ amari amɛ yi rawankom arɛ, ya yi ankolɔ ɲa masekrɛnɛ amɛ.

Tasoma Akamathɔ ka Anfɔm ɲa Raru kɔ Thasa

Akɛra ake kɔpa :

Mashelɔ ma kasɔn amari a komanɛ anfɔm akɔpet amɛ, ma yi ɔtɔma wa wuni o wuni yi ka tathɔf ta raru bɛ kama wuni o wuni, agbap o gbap ka raru, ɔ yi tɔkɔ bot masekrɛnɛ amɛ rɔ mɛra alɔkɔ bɛ, rɔ kɔthɔkɔsa anfɔm akɔpet kama an sɔka kayikis amari a komanɛ anfɔm akɔpet yi rawankom tan ro di, kɔtɔn ka anjɛ yi ka tathɔf rɔ kor yi anjɛ yi ka tathɔf tɔbran. Kama anfɔm bɛ ka raru an wop masekrɛnɛ amɛ. Ɔwa kama an sɔthnɛ, yi kɔwop masekrɛnɛ amɛ kɛtɔn ka anfɔm ɲa tathɔf yi ka anɲɔnki anjɛ yi kɔtɔn ka anfɔm bɛ man kaman-e :

1. Anɲɔkɔl Atɔtɔkɔ

A kom anfɔm akɔpet bɛ ɲa athɔnanɛ yi rawankom. Ɔwa an ba mɔmari mɔthɔnanɛ. Ɔwa an ba mɔfith yi tɔchɛmp. Chiyɔn, an yi tɔkɔ gbasi ankos ɲan mɔ kɔpa ɲa tɔkom.

2. Anɲɔkɔl beka mɛrɛn

Wuni o wuni ɔ ba mari ma rawankom, yi mamari a bot ka masekrɛnɛ amɛ, kama a tɛ say kɔ ta Abɔnshɔ, mayi ma anɲɛr ɲɔn, kɔpa uwan duni thalɔm wunibom, sɔthlɔm atɔnt man fɔf, anɲina man tan, thalɔm kɔpa angbap an yi, tɔkɔ a tɛ mɔ wop ka amɛra ɲɔn, anɲthɔf ɲɔn, thalɔm anɲɔnshɔ ɔ wur, tɔ mɔnɛ, ta ro a kom kɔ-o, yi mɔtɔma ɔ-e. Rodi kati sɔ, a yɛ tɔkɔ yɔ kɔ agbay tɔ kɔpa angbap anjɛ rɔ yi, amari ɔ tɔma, thalɔm mɔtɔma ma anɲthɔf, thalɔm angbap ɔwuni ɔ yi-e, thalɔm kɔpa anɲthɔf anjɛ po chiya ka anjɛthɛ ɲati, thalɔm a tan ɲi masheheke, anji ro ratha ka a thɔf alɔm, thalɔm an bayɛ a tɛ ma yɔ ka anjɛthɛ ɲate.

3. Anɲɔkɔl beka mɔsas

Wuni o wuni ɔ ba amari ta anjɛsɔm ɲɔn, rawankom rɔn yi kafisɔs anjɛsɔm ɲɔn.

4. Anɲɔkɔl beka manlɔ

A ye sɔ̄ təkə wop wuni rɛtar, thalɔ̄m kəyis kə məsheke. A ye sɔ̄ təkə wop wuni, kəthila atar də rɔ̄ŋ o rɔ̄ŋ. Kathila aɲfəm ka ratar a yi təkə gbɛŋe ki.

5. Aɲsəkəl beka tamath

A ye təkə thalər, kəsəmpar, thalɔ̄m kəgbalo wuni ka aɲfəsə rəkəm.

6. Aɲsəkəl beka tamthurukin

Wuni o wuni ɔ̄ ba amari mən̄ a yi təkə sən̄ kə kətanɲane ka aɲthə-e.

7. Aɲsəkəl beka tamthəderən̄

Aɲfəm Akəpet a thənane teri ro der ka aɲthə. ɔ̄wa aɲ ba amari ma kama aɲthə aɲ gbəpər ɲa. ɔ̄wa aɲ ba amari ma kama aɲthə aɲ bum ɲa kəwur ka aɲe mə yə ɲa aɲgbay; ta aɲe məshim masekrane ame, thalə m təkə yə aɲfəm aləm aɲ ləsər masekrane ame.

8. Aɲsəkəl beka tamthəresas

Wuni o wuni ɔ̄ ba amari kama a thonkane kə ta bepi wuni o wuni ɔ̄ kathi kə amari mən̄ ka rəwuni kəpet kətanɲane ka aɲ thə.

9. Aɲsəkəl beka tamthəreɲanle

A ye təkə barkar wuni ka aɲfəsə. A ye təkə bot kə dər əfenane thalɔ̄m kəfitha kə rathəf atel ka ma te mə yema.

10. Aɲsəkəl beka təfət

A yi təkə sən̄ wuni o wuni afere athənanə suɔ̄ kə eləŋs ka aɲbare ɲa aɲthonkas gberkethe mə te yə aɲgbay ka kəgbəngbən amari mən̄ yi aɲgbethe ɲən̄, yi maləs thalɔ̄m taləs a pa tɔ̄ yə-e.

11. Aɲsəkəl beka təfət ɲin

1. ɔ̄wa wuni o wuni a po bot ka aɲbare ɲa aɲthonkas be ta maləs a pa mə yə-e, a ye təkə gbasi kəpa ate a ləm kəpa tɔ̄ yu-e tətən̄, han̄ thas a po gbəngbən̄ yi kələfthi ləfthi. ɔ̄wa a sən̄ kə aɲfere ɲa kathonka kama ɔ̄ kathineka ate a den̄ kə. ɔ̄wa thas a bəp kəpa ate a l m tətən̄ yenka ma wop kə ten̄.

2. ɔ̄wa a ye təkəwop wuni ka aɲthə ka maləs ame pəyi ɔ̄ bote ri mata mən̄, pə ka aɲthə ɲa aɲthəf ɲən̄-o, thalɔ̄m aɲthəf atel ka aləka a yə maləs mati-e. ɔ̄wa a ye təkə thalər wuni pə thas mə to a bot təkəthalər wuni məshim aɲthə ka aɲləka ɔ̄ shim aɲthə-ɔ̄.

12. Aɲsəkəl beka təfət marən̄

A ye təkə bot kəsən̄ ka aɲgbundu, aɲbənshə, mayira thalɔ̄m ate mə gbal, ɔ̄wa kəsambos ayiki tən̄ yi aɲes ɲə afin̄. ɔ̄wa wuni o wuni ba amari ma ka yə aɲthə aɲ chima kə ka aɲe mə bot kə kəsən̄-e.

13. Aɲsəkəl beka təfət məsas

1. Wuni o wuni ɔ̄ ba rawankom ra kakəne ro ɔ̄ yema yi kəbot məyira mən̄ ro ɔ̄ yema-e ra thəf o thəf.

2. ɔ̄wa wuni o wani ɔ̄ ba amari ma katey hali ro a kom kə-e təkə kəne ro ɔ̄ yema-e, thalɔ̄m kəkalane ro ɔ̄ wur-e.

14. Aɲsəkəl beka təfət man̄le

1. Wuni o wuni ɔ̄ ba amari ma kəgbuke ɔ̄ kə mankne ra aɲthəf aləm, kama a te dif kə.

2. ɔ̄wa a ye təkə n̄y kə amari ame ta salata efəf eyay yay, thalɔ̄m rə tətək təlɔ̄m tə wən̄ rapəlitikis, thalɔ̄m tətək te ləsər mathank ma aɲyunayted Neshən̄.

15. An̄səkəl bəka təfət tamath

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari təkɛ yira ka An̄thəf n̄n̄.

2. Ɔwa wuni ɔ baye mari təkə kathi ɔkos kən̄ Amari ma kayi ukin ka An̄thəf n̄n̄, thaləm kəbent kə kama ɔ te shinkar kayi ukin ka An̄thəf ɔ te yema.

16. An̄səkəl bəka təfət tamthrukin

1. An̄fəm aruni yi an̄fəm abom po tena-e, an̄ ba mari təkə nantane mə to an̄ yema-e; təkə te kəlene ta Abənshə, An̄thəf, thaləm An̄dina kama an̄ tɔpi talek tan̄.

2. Ɔwa a ye təkə n̄t wuni kə kən̄e bala ka ɔwe ɔ te yema. An̄e mən̄antane-e, an̄ yi təkə bən̄ ka mayema man̄.

3. Ɔwa ma p̄yi ralek ra mayira ra yi kaboth ka Akələn̄ kələn̄ ka mayirane-e, an̄ ka Akələn̄ b̄e yi ka An̄thəfe, a yi təkə bum n̄a d̄ə rōn̄ o rōn̄ man̄ yema yaṭha-e.

17. An̄səkəl bəka təfət tamthəderən̄

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari təkə ba Aken̄ kən̄ kən̄ son. Ɔwa ɔ gbəli s̄ə kal ba Aken̄ yi afəm aləm̄.

2. Ɔwa wuni ɔ baye mari təkə kathi kə ki ra f̄sə rəkom.

18. An̄səkəl bəka təfət tamthresas

Wuni o wuni ɔ ba Amari ma rawankom ra katəmtəmne to ɔ yema, enane yən̄ yi An̄dina ɔ yema wop-e. Wa ɔ ba Amari ma kashinkar An̄dina ɔ yema, yi malane mən̄. Ɔwa ɔ ba rawankom ra kathəksa, kabatho, katan̄an̄e yi kəthəksa malane mən̄ p̄yi kən̄ son-o, ka Akələn̄ kələn̄ yi afəm aləm-o, d̄er ɔgberkethe-o, thaləm ka An̄ gbundu n̄n̄.

19. An̄səkəl bəka təfət tamthrejanle

Wuni o wuni ɔ ba rawankom ra ate ɔ t̄əma yi kaf̄f ate ɔ yema-e. Ɔwa rawankom are ɔ ba ri təkə b̄ət ate ɔ nane kə t̄ə bot kə kə s̄ən̄ yi kəthens, thaləm kəsakəthi t̄əra yi etəmtəmne d̄ə rōn̄ o rōn̄ kə təkəlene ro ɔ yi-e.

20. An̄səkəl bəka kəgba

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari ma kawop mēgbane m̄əthəf̄əl yi kəkulune an̄e ɔ yema-e.

2. A ye təkə f̄sar wuni kama ɔ kəkulune ka ate ɔ te yema-e.

21. An̄səkəl bəka kəgba n̄in

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari ma kagbasi agbap ka An̄kwament n̄a an̄thəf n̄n̄, k̄ətan̄ ka k̄ən̄n̄ gben̄ thaləm ka ɔwe ɔ thithe.

2. An̄kwhament an̄ yi təkətan̄ane ate an̄fem an̄ yema-e. Ɔwa mayema ame an̄ t̄ə t̄ərine n̄a ka katente thith an̄e an̄ yema-e, ka angbundu. Ɔwa a ye təkə penshane Amari ma wuni o wuni po b̄ək t̄əki thith wuni-e, kama ɔ thith ɔwe ɔ yema ɔ t̄əma ta At̄ən̄.

3. [Missing?]

22. An̄səkəl bəka kəgba marən̄

Ɔwa ma p̄yi wuni o wuni ɔ yi k̄ətan̄ ka an̄fəm Ak̄əpet-e, ɔ ba Amari ma kamarane kə kama p̄fisa kə k̄ətan̄ ka emar ya an̄thəf, emar ya t̄athəf t̄ətel, k̄ətan̄ane ka mə to ɔ gbəli t̄əma ukolo yi yiki k̄ətan̄ ka an̄kos n̄n̄.

23. An̄səkəl bəka kəgba esas

1. Ɔwa wuni o wuni ɔ ba amari ma kaworək mapanth, rawankom ra kathith kə rəmapanth yi ka ɔlompi wati kama ate penshane kəsən wuni mapanth.

2. Ɔwa wuni o wuni ɔ yi təkə ba aram athənanə bepi aŋ yə məpath məthənanə kəte tə agbay.

3. A yi təkə ram wuni o wuni aram afinə mə gbəli sən kə ayiki tən ka ralek rən yi kəmar matay mələm ɔ yi təkə yə ka akələŋ kələŋ ɔyi-e.

4. Wuni o wuni ɔ ba amari təkə kulunə, thaləm kətəpi anənki mə chima kə kama ɔ səthə aram afinə ka mapanth mə worək-e.

24. An̄səkəl beka kəgba manlə

Wuni o wuni ɔ ba amari ma kafothanə kəwur kayə mapanth to ɔ yema. Ɔwa ɔ ba amari ma kasən kə abəkə mə fothanə abəkə o ləkə.

25. An̄səkəl beka kəgba tamath

1. Wuni o wuni ɔ ba amari ma kayi uyenki məder, yi kabər kən. Ɔwa aŋ yi təkə ba edi ebeki, eyet ewən, an̄seth kayi, təl ebeki, emar ya an̄thəf. Ɔwa ɔ yi təkə səthə amar ka an̄ləkə mə te yi rə məpanth-e, thaləm utuy, bepi ɔ səkə ulopənə, thaləm kəsəkə ubora, ubaki, ɔwa səthələm ma mə tə sə gbəli worək ka an̄yethə nən.

2. An̄komra yi an̄fəth be a yi təkə sən n̄a məmari məthəkən. An̄fəth aŋe ma kom ka ka te tha nantənə yinka te tha nantanən, a yi təkə sən n̄a emar ethənənə.

26. An̄səkəl beka kəgba tamthurukin

1. Uwath O wath ɔba amari ma k ayəkə ɔKaran A yi təkə yə wath o wath ɔ pon ka karən ka ataranthə təfəth. Kərə kathəkəs tatol yi kakaran kəbəl rəkəm a yi təkə sən ki ka an̄fəth aŋe gbəli thəkəs yi kakaran kati.

2. Ɔwa kakaran a yi təkə yə ki kama kə gbəli mar ɔwuni kama ɔ kə rodi, tə kabər ayiki tən yi rawankom rən. Ɔwa kəyi təkə gbəli kara kə kəsəthranə emera, kamuyanə, kə kara rəyathki kətən ka ta bona ta araru, an̄fəm akəpet, edina egbaske gbaske, ɔwa yi kə kara məthəfəl mə to an̄yunated Neshon aŋ yema-e.

3. An̄komra aŋ ba amari ma kathith kə kə karən kən yema an̄fəth nən aŋ karən-e.

27. An̄səkəl beka kəgba tamthəderən

1. Ɔwa wuni o wuni ɔba amari ma katan makur ma an̄fəm nən amə ɔ yema-e, yi ka akələŋ kələŋ ɔ yi-e. Ɔ yi təkə yanthenə matay amə, ɔwa ɔ yi təkə mar kama mə kə ro di ka məyən.

2. Wuni o wuni ɔ ba amari ma kəbum mayi, mayet amə ɔ bempa yi atafa ate kənən ɔ gbal-e.

28. An̄səkəl beka kəgba tamthresas

Ɔwa wuni o wuni ɔ ba amari ma katanənə aŋe ɔ yema pəyi ka an̄thəf nən rəkər-o, thaəm rə təthof tətəl ro mə gbəli səthə an̄fərə n̄a ka səthə matay amə be a gbal ka masekranə amə ka rawankom rən kəyankən.

29. An̄səkəl beka kəgba tamthrenan̄lə

1. Ɔwa wuni o wuni ɔ ba an̄gbəthə n̄a təkə mar akələŋ kələŋ ɔ səthə rawankom be ɔ po ten̄a yi kəwur nənien.

2. Ɔwa hali ma apa wuni o wuni ɔ ba amari yi rawankomrən, ta tara ti kəpa ɔ yi ro ratha ka an̄thə. Ɔwa ɔ yi təkə yikis amari yi rawankom ra an̄kos nən. Ɔwa ɔ an̄fəm n̄a rawankom.

3. Ɔwa amari amə yi rawankom are, ɛ sən yə wuni mari təkə te tanənə mabotəs ma an̄yunayted Neshon.

30. An̄səkəl beka kəgba təfət

Ɔwa Ate yi ka masekrane AƵe be, a ye tøkø gbasi ti tøkø sɔmpar AƵthɔf, wuni o wuni, thalɔm Anɔnki Ƶa AƵfɔm, thalɔm tøkø kasara Amari yi rawankom yi ka masekrane AƵe.
